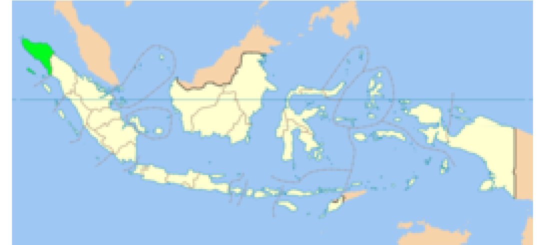
Atjehs

Spreidingsgebied

Het **Atjehs** is de Austronesische taal die door de bevolking van het sultanaat Atjeh in Indonesië gesproken wordt, alsmede op de zuidpunt van het Maleisisch Schiereiland. De taal heeft zo'n drie miljoen moedertaalsprekers. De ISO 639-2 en -3-code luidt `ace`.

Het Atjehs valt onder de Maleise talen en wordt in één subgroep ingedeeld met het Maleis/Indonesisch (hierna steeds *Maleis*), dit in tegenstelling tot het Javaans en andere grote volkstalen in Indonesië, die verder van het Maleis verwijderd zijn.

Toch zijn de verschillen met het Maleis aanzienlijk. Naast een groot aantal Atjehse woorden die geen cognaten hebben in het Maleis kent het Atjehs een aantal klinkers die in het Maleis onbekend zijn of als allofonen van dezelfde klinker worden behandeld. Zo onderscheidt het Atjehs *e*, *è* en *é* alsmede *o* en *ô* (Maleis alleen *e* en *o*) en kent het de klanken *ë* en *ö*.

Veruit de meeste Atjeeërs spreken en verstaan ook Maleis/Indonesisch, de taal die in beide landen als lingua franca gebruikt wordt. In het op culturele onafhankelijkheid gebrande Atjeh geniet het Atjehs echter wel officiële status.

Het Atjehs kent zeker 10 dialecten: Pasè, Peusangan, Matang, Pidië, Buëng, Banda, Daya, Meulabôh, Seunagan en Tunong. Het onderzoek naar de Atjehse dialecten is nog niet compleet.

Vroeger werd het Arabische schrift gebruikt, tegenwoordig het Latijnse schrift, met de extra letters é, è, ë, ö en ô.

Bronvermelding

- Woordenboek der Atjehsche taal (1889)
  - https://archive.org/details/woordenboekdera00unkngoog
  - https://archive.org/details/woordenboekdera01langgoog
  - https://archive.org/details/woordenboekdera00langgoog
- AL-HARBI AL-AHMADI, AWWAD AHMAD, Acehnese coda condition: An optimality-theoretic account (http://roa.rutgers.edu/files/594-0403/594-0403-AL-HARBI-0-0.PDF) 9–21. Umm Al-Qura University (January 2003). Islamitische kalender: Dhu al-Qi'dah 1423AH. Archive (https://www.webcitation.org/6ABuYAavO?url=http://roa.rutgers.edu/files/594-0403/594-0403-AL-HARBI-0-0.PDF)
- ASYIK, ABDUL GANI, A contextual grammar of Acehnese sentences (https://www.webcitation.org/6H8s1ot4r?url=http://web.archive.org/web/20120315181031/http://acehbooks.org/pdf/00402.pdf) (1987) Gearchiveerd op 5 juni 2013. ()
- Daud, Bukhari. "Writing and reciting Acehnese: perspectives on language and literature in Aceh (http://dtl.unimelb.edu.au/R/A1Y935QXMTENNE6C5B68LY17K43TLAXMIU9NR5H428FKBXYRYI-03690?func=dbin-jump-full&object_id=284013&local_base=GEN01&pds_handle=GUEST)[dode link]." (PhD thesis, unpublished) School of Languages and Linguistics, The

University of Melbourne. 1997. Handle: 10187/15468 (http://repository.unimelb.edu.au/10187/15468). Research Collections (UMER), 284013.

- Daud, Bukhari and Mark Durie. *Kamus bahasa Aceh* (Volume 151 of Pacific linguistics). Pacific Linguistics, Research School of Pacific and Asian Studies, Australian National University, 1999. ISBN 0858835061, ISBN 9780858835061.
- Durie, Mark. "The So-Called Passive of Acehnese." *Language*. Linguistic Society of America, Vol. 64, No. 1 (Mar., 1988), pp. 104–113 - verkrijgbaar bij Jstor: http://www.jstor.org/stable/414788
- Durie, Mark, A grammar of Acehnese : on the basis of a dialect of North Aceh (https://www.webcitation.org/6H8pGt852?url=http://web.archive.org/web/20120315180825/http://acehbooks.org/pdf/ACEH_03107.pdf) (1985) Gearchiveerd op 5 juni 2013. () (Verhandelingen van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde)." Foris Publications, 1985. ISBN 978-9067650748.
- Durie, Mark. "Proto-Chamic and Acehnese mid vowels : towards Proto-Aceh-Chamic (http://www.acehbooks.org/pdf/00438.pdf)." 1988. (Archive (http://www.webcitation.org/6H9xWObpn))
- Durie, Mark. "Control and decontrol in acehnese (http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/07268608508599335?journalCode=cajl20#.Ua_KIaLvGN4)."(sic) *Australian Journal of Linguistics*. Volume 5, Issue 1, 1985. p. 43-53. Published online: 14 August 2008. DOI:10.1080/07268608508599335.
- Durie, Mark. "Grammatical Relations in Acehnese." *Studies in Language*, 1987. vol. 11, no2, pp. 365–399. ISSN 0378-4177. DOI 10.1075/sl.11.2.05dur.
- Lawler, John M. (University of Michigan) "On the Questions of Achnese 'Passive' (http://www-personal.umich.edu/~jlawler/acehnesequestions.pdf)." Archive (http://www.webcitation.org/66ND0Gecc)
- Sidwell, Paul. "Dating the separation of Acehnese and Chamic by etymological analysis of the Aceh-Chamic lexicon (http://sealang.net/sala/archives/pdf8/sidwell2006dating.pdf)." (Archive (http://www.webcitation.org/6H8pdR68H), Alternate (http://rilca.mahidol.ac.th/e-resources/documents/05-MonKhmer/36/sidwell2006dating.pdf), Archive (http://www.webcitation.org/6H8ppf4D2))
- Thurgood, Graham, The Historical Place of Acehnese: The Known and the Unknown (http://www.ari.nus.edu.sg/docs%5CAceh-project%5Cfull-papers%5Caceh_fp_grahamthurgood.pdf) (2007).

 Zie de ***Atjese uitgave*** van Wikipedia.
